

СОРОКА СВИТЛАНА ВІКТОРІВНА

Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
професор кафедри публічного управління та адміністрування,
доктор наук з державного управління, доцент

ПОЛЬЩА В КОНТЕКСТІ ОСОБЛИВОЇ ПОЗИЦІЇ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ ЩОДО МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Міграційний криза в Європейському Союзі, викликана де-стабілізацією в Африці, на Близькому і Середньому Сході, призвела до того, що близько 20 млн осіб були залучені до процесу вимушених переміщень. Основну масу прибулих складають жителі Сирії, Афганістану, Нігерії та Іраку, які направляються в найбільш «благополучні» європейські держави. Польща ніколи не належала до територій привабливих для імміграції. Охоплена кризою в меншій мірі, ніж низка інших європейських держав, і не маючи великого досвіду управління в сфері міграції, Польща як і інші учасники Вишеградської групи, зайняла особливу позицію, намагаючись її відстоювати на загальноєвропейському рівні.

Однією з причин негативного ставлення до міграційної політики ЄС є низька привабливість країн-учасниць Вишеградської групи для мігрантів і, як наслідок, незначна їх частка серед населення, що тягне за собою відсутність налагоджених механізмів та інфраструктури для прийняття та інтеграції великого числа мігрантів, особливо біженців [1, с. 102]. Основну частину мігрантів в Польщі складають вихідці з колишніх радянських республік, включаючи Росію, Україну, Білорусію, які дуже швидко адаптуються в польському суспільстві. Навпаки, вихідців з Африки та Азії не так багато. Наприклад, в Польщі проживає всього близько 20 тис. мусульман, що становить менше 0,1% всього населення. Тому через відсутність великих мусульманських громад і відносну соціально-економічну непривабливість Польща залишається осторонь від основного потоку біженців з Близького Сходу, при цьому продовжуючи притягувати жителів Східної Європи. Наприклад, за останні 4 роки Польща прийняла близько 1,5 млн українців. При цьому вихідці з України не прагнуть отримувати офіційний статус біженця, Польща розглядається ними з точки зору тимчасового працевлаштування або як транзитна територія. У 2003-2018 роках тільки 7339 українців подали заяви про отримання притулку в Польщі [2].

Політика Європейського Союзу щодо обов'язкового розселення мігрантів в країнах за певними квотами викликала негативну реакцію країн Вишеградської групи. Восени 2016 року Словаччина озвучила новий принцип «гнучкої солідарності» (або «ефективної солідарності»)

щодо вирішення міграційної кризи, згідно з яким кожна держава повинна мати можливість самостійно визначати свій внесок у вирішення ситуації з припливом біженців, ґрунтуючись на своїх можливостях в управлінні міграціями. Форми участі держав можуть бути самими різними — від фінансової допомоги до участі в операціях з виселення біженців. Участь країн також повинна залежати від ступеня загострення міграційної ситуації. Однак після багаторазових обговорень протягом головування Словаччини в ЄС принцип «ефективної солідарності» так і не вдалося реалізувати [3, с. 49].

В результаті за весь час міграційної кризи до березня 2017 р в Чехію прибуло в рамках системи переселення з Італії та Греції лише 12 чоловік з 2691 за рішенням Ради, до Словаччини — 16 осіб з 902. Угорщина та Польща не прийняли нікого з визначеної квоти в 1294 і 6182 осіб відповідно, відмовляючись разом з Австрією брати участь в квотному механізмі. Тим самим учасники Вишеградської групи потрапили до нечисленної групи країн, які виконали рішення щодо квот на 0-2%. Для порівняння найкращими з країн ЄС, що реалізували рішення за квотним розподілом, стала Мальта, яка прийняла вже 73% мігрантів від квоти, а також Ірландія (53%) та Фінляндія (51%). Настільки низькі показники «четвірки» стали причиною початку процесу прийняття «санкційних» заходів Єврокомісії щодо Польщі, Угорщини та Чехії [4, с. 135-136].

Однак відсутність повної підтримки дій ЄС в міграційному питанні з боку Польщі не означає її відстороненості від існуючої ситуації. В рамках Вишеградської групи вона надає своїх фахівців, силові підрозділи, обладнання та фінансову допомогу територіям ЄС, що найбільш стикнулися з напливом біженців. Влада Польщі є противником квотною системи, що обґрунтовується міркуваннями безпеки, і бачить вирішення проблеми в наданні допомоги країнам походження біженців. Серед причин, які обумовлюють антиіммігрантські настрої в Польщі, виділяють такі основні категорії: культурні та соціальні страхи, викликані швидкими змінами після припливу мігрантів; економічні побоювання з приводу розподілу державних ресурсів; політичні побоювання (втрата довіри до уряду, вплив наднаціональних органів на національний суверенітет) і страх безпеки через збільшення злочинності й тероризму.

Список використаної літератури:

1. Квашнин Ю. Миграционный кризис в ЕС: национальные ответы на общий вызов / Квашнин Ю., Кузнецов А., Трофимова О., Четверикова А. // Мировая экономика и международные отношения. — 2017. — № 1. — С. 97-107.
2. Raport na temat obywateli Ukrainy (wg stanu na dzień 28.02.2018). Режим доступу: <https://udsc.gov.pl/statystyki/raporty-specjalne/biezaca-sytuacja-dotyczac-ukrainy/>

3. Потемкина О. Вишеградская группа и “гибкая солидарность” // Современная Европа. — 2016. — 6 (72). — С. 43-52.
4. Четверикова А.В. Положение стран Вишеградской группы в условиях обострения миграционного кризиса в ЕС // Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право. — 2017. — 10 (4). — С. 130-143.

СУШКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат історичних наук, доцент

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ТА МЕНТАЛЬНІСТЬ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

В сучасних умовах глобалізації та інформатизації динамізм процесів України призводить до суттєвих трансформаційних змін. На даному етапі наукове осмислення культурно-ментальних і духовних цінностей соціуму належить до актуальних і перспективних проблем соціально-політичних наук. Цілісне пізнання взаємодії ментальності та політичної культури важливе при застосуванні міждисциплінарних методів дослідження та системного підходів. Різні аспекти проблеми висвітлені в працях Л. Губернського, М. Михайличенка, М. Поповича, М. Юрія, В. Шейка, Я. Калакури та ін. В ряді праць на новому теоретичному розумінні взаємодії ментальності з культурою розглянуто діалектику соціокультурного розвитку. Українську ментальність більшість авторів розглядає як органічну частину глобального процесу. Слід погодитись і з ключовим принципом цивілізаційного пізнання пріоритетом особи та її духовного світу над матеріальними цінностями.

Серед напрямків дослідження ментальності в тому числі і в української найбільш близький до зазначеної теми є етнокультурологічний. Він представлений працями з етнокультурології, історіософії. А головне місце у них відводиться аналізу етнокультурних особливостей української ментальності, осягненню взаємозв'язків між явищами культури, традиціями, які формують особливий світ ментальності. Слід підкреслити, що цей напрямок тісно пов'язаний з розвитком політичної науки. Це дозволяє більш глибоко з'ясувати особливості взаємозв'язку ментальності і політичної культури, зрозуміти і необхідність подальшого дослідження, так як не всі елементи ментальності, які виявляються в національній культурі і особливо духовності розкриті всебічно. Так, досить актуальним є аналіз суспільства яке потрапило в ситуацію радикальних змін, зокрема пошуку відповідних норм і цінностей політичного життя його соціокультурним потребам. Система політичної культури під впливом змін може руйнуватись тим самими забезпе-